

Norrby En arbetsarstadsdel Del 1

Industrialiseringen förde överallt med sig ett segregerat boende med olika stadsdelar för de välbeställda och för arbetarna. Den borgerliga stenstaden med en likartad bebyggelse i hela Europa fick sina avläggare också i Sverige i Stockholms Östermalm och i Göteborgs Vasastaden. Försöken i Borås att etablera en de bättre situeras stadsdel genom att "slottet" byggdes. Norrby blev Borås arbetar stadsdel i samband med industrisamhällets genombrott. Roten Norrby avgränsars av järnvägen mellan Göteborgs och Borås på alla sidor utom mot sydväst, där Norrby Tvärgatan utgjorde gränsen mot den sjunde roten. Närmast gammelstadsroten och Viskan låg Norrby fabriker och den genomsnittliga årsinkomsten i Norrby var 750 kronor eller hälften så mycket som genomsnittet för Borås och 1/5 av genomsnittet i gammelstadsroten. Nästan 2/3 av de förvärvsarbetande tjänade mindre än 800 kronor. Bebyggelsen var i huvudsak koncentrerad till åtta kvarter i närheten av fabrikerna, medan ytterområdet mot nordväst bestod av ett antal ännu inte byggda kvarter. På Norrby fanns 525 hushåll, ¼ av hushållen bestod av ensamstående och var sten största kategorin hushåll. Också de familjer som bestod av två, tre eller fyra personer var många eller 15 procent vardera av antalet hushåll. De riktigt stora hushållen var däremot få. Hushåll bestående av åtta eller flera var sammalagt 35 till antalet. En nybildad familj hade en förhållandevis god standard en bit över fattigdomsgränsen, om både man och hustru arbetade. Många och små barn kunde innebära att hustrun stannade hemma. Samtidigt som utgifterna då ökade, minskade inkomsterna och familjen genomlevde en ekonomisk pressad tid, då hushållets standard sjönk under fattigdomsgränsen. När barnen blev större och började förvärvsarbete samtidigt som hustrun åter kunde börja arbeta förbättrades gradvis familjens ekonomi. Det var familjens ekonomiskt sett goda tid, då man och hustru var mellan 40 och 60 år. Inkomsterna började därefter minska samtidigt som barnen bildade egna hushåll.

Här ser vi Norrby Tvärgata mot Norrby Långgata August Svenssons affär 1940-tal. Till slut kom en fas när familjen saknade inkomster och då deras levnadsstandard åter sjönk under fattigdomsgränsen. Fram till sekelskiftet gick en stor del av alla inkomster för arbetarna i städerna till mat och bostad. Det innebar att inkomsterna hela tiden balanserade nära fattigdomsstrecket. Kläder tillhörde de utgifter som var svåra att klara. Skillnaderna i villkor mellan olika faser i familjecykeln hade därför stor betydelse.

Fortsättning följer i nästa blogginlägg